

Artykuł pochodzi z archiwalnych zasobów firmy EKO-KONSULT sp. z o.o. 80-557 Gdańsk, ul. Narwicka 6.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Korzystanie za zgodą firmy EKO-KONSULT biuro@ekokonsult.pl

Kwartalnik „Problemy Ocen Środowiskowych” wydawany cyklicznie w latach 1998 – 2012, przez EKO-KONSULT był jedynym wydawnictwem w Polsce, poświęconym wyłącznie ocenom środowiskowym planowanych inwestycji oraz strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko. Dla praktyków OOŚ, ale również dla osób początkujących może nadal stanowić wartościowe źródło wiedzy np. w zakresie prezentowanych case study i przeglądu stosowanych metodyk - w tym kontekście znaczna część artykułów zachowuje sporo aktualności.

Beata Wiszniewska, Ryszard Zakrzewski

Podział przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Istota zmian przepisów dotyczących ocen oddziaływania na środowisko

Obowiązujące do końca ubiegłego roku przepisy dotyczące ocen oddziaływania na środowisko wprowadzały rozróżnienie na inwestycje szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogące pogorszyć stan środowiska i dla obu tych kategorii ustanawiały obowiązek sporządzania ocen oddziaływania na środowisko, które wykonywane były w postaci opracowań tekstowych z załącznikami (mapami, wykresami, tabelami). Podział tych inwestycji został ustalony w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji.

Ustawa z dnia 9 listopada 2000r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 109, poz.1157) dokonuje istotnych zmian w procedurze inwestycyjnej, które podyktowane są koniecznością pełnego dostosowania do prawa obowiązującego w Unii Europejskiej **oraz potrzebą wyeliminowania nieścisłości i problemów interpretacyjnych wynikających z poprzednich przepisów.** W ustawie wprowadzone są przepisy Dyrektywy 85/337 w sprawie oceny oddziaływania na środowisko niektórych publicznych i

prywatnych przedsięwzięć (ze zmianami wprowadzonymi przez Dyrektywę 97/11), Dyrektywy 90/313 w sprawie swobodnego dostępu do informacji o środowisku, projektu Dyrektywy w sprawie oddziaływania planów i programów na środowisko (COM/96/511, COM/99/73), a także konwencji z Aarhus - o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska i konwencji z Espoo - o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym.

Ustawa zmienia przyjęte dotychczas nazewnictwo, przystosowując je do nazewnictwa Dyrektywy 85/337 (97/11). Dotychczasowe pojęcie „inwestycja” zostało zastąpione pojęciem „przedsięwzięcie”, które jest ogólniejsze i umożliwia objęcie postępowaniem również innych niż inwestycje rodzajów działalności wymienionych w aneksach do dyrektywy. Wprowadzono także wyrażenie „postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko”, podkreślając, że „ocena oddziaływania na środowisko” to nie tylko raport, jak było dotychczas, ale procedura będąca narzędziem w rękach organów administracji publicznej stosowanym w celu optymalizacji procesu lokalizacji przedsięwzięć.

W nowych rozwiązaniach prawnych rezygnuje się z podziału przedsięwzięć na szczególnie szkodliwe oraz mogące pogorszyć stan środowiska i przyjmuje się, pojęcie zbiorcze - przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Wprowadzono także zmianę w zakresie obowiązku wykonywania raportu oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia mogącego oddziaływać na środowisko. W art.30 rozróznilo przedsięwzięcia, dla których sporządzenie raportu jest obligatoryjne oraz przedsięwzięcia, dla których obowiązek sporządzenia raportu jest określany przez organ odpowiedzialny za prowadzenie postępowania. Jest to jedna z poważniejszych zmian wprowadzonych przez ustawę, oddająca w kompetencje władz lokalnych kwalifikowanie poszczególnych przedsięwzięć do sporządzenia raportu, a więc określenia szkodliwości ich oddziaływania, w zależności od lokalnych uwarunkowań. Zmiana taka jest zgodna z zasadami obowiązującymi w państwach Unii Europejskiej, ale ma na celu także ograniczenie liczby raportów oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, które w większości przypadków nie będą stanowiły zagrożenia dla środowiska i ludzi, a które mogą znacząco oddziaływać tylko w szczególnych przypadkach, np. lokalnych warunków środowiskowych lub przy niekorzystnej lokalizacji w stosunku do terenów szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenia lub przy wyjątkowo dużej skali przedsięwzięcia.

Do czasu wprowadzenia przepisów wykonawczych ustalone zostało w art.66 ustawy (w przepisach przejściowych i końcowych ustawy „o ocenach”), że ilekroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o inwestycjach szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo o inwestycjach mogących pogorszyć stan środowiska, należy przez to rozumieć odpowiednio przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, o których mowa w art.30 ust.1 pkt 1 (dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne), albo w art.30 ust.1 pkt 2 (dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest fakultatywne, czyli może być wymagane).

Uwarunkowania i założenia podziału przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Na podstawie delegacji zawartej w art.30 ust.4 ustawy „o ocenach” Rada Ministrów przygotowuje rozporządzenie, w którym zawarta jest lista przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagających sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko oraz lista przedsięwzięć, dla których taki obowiązek może być nałożony przez organ właściwy do wydania decyzji, po wymaganych ustawowo uzgodnieniach. O znaczeniu tego rozporządzenia świadczy fakt, że jest to akt wykonawczy wyższej rangi niż dotychczasowe, cytowane już rozporządzenie z dnia 14 lipca 1998r. Przygotowując projekt rozporządzenia Rady Ministrów należało spełnić przede wszystkim trzy warunki nałożone przez wspomniane wyżej dyrektywy:

- lista przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest wymagane musi być zgodna z Anekssem I do dyrektywy;
- lista przedsięwzięć, dla których obowiązek sporządzenia raportu może być nałożony przez organ właściwy do wydania decyzji, powinna być zgodna z Anekssem II do dyrektywy,
- szczegółowe kryteria związane z kwalifikowaniem przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko do sporządzenia raportu, takie jak rodzaj, usytuowanie przedsięwzięcia oraz rodzaj i skala jego potencjalnego oddziaływania na środowisko, powinny być zgodne z Anekssem III do dyrektywy; kryteria te mają pomóc organowi dokonującemu kwalifikacji przedsięwzięcia do sporządzenia raportu w podjęciu odpowiedniej decyzji w tym zakresie.

Niezależnie od spełnienia wymogu pełnej zgodności z Anekssem I do dyrektywy, dla przedsięwzięć znajdujących się na pierwszej liście (pierwszej części rozporządzenia Rady Ministrów), dla których raport jest obligatoryjny, dyrektywa dopuszcza rozszerzenie zakresu merytorycznego tej listy (zwiększenie liczby przedsięwzięć), jak również zaostrenie progów, czyli obniżenie ich wartości bezwzględnych, wyrażanych w konkretnych, ogólnie przyjętych jednostkach (wielkość produkcji, wielkość obszaru, długość przedsięwzięcia liniowego).

W części odnoszącej się do drugiej grupy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (drugiej części rozporządzenia Rady Ministrów), dla których sporządzenie raportu może być wymagane, zgodnie z dyrektywą istnieje możliwość zastosowania trzech rodzajów rozwiązań:

- indywidualnej analizy każdego rozpatrywanego wniosku dotyczącego planowanego przedsięwzięcia,
- zastosowania wartości progowych (wielkości obszaru, wielkości produkcji, itp.) lub kryteriów,
- metody mieszanej, czyli indywidualnej analizy każdego rozpatrywanego wniosku oraz wprowadzenia wartości progowych (wielkości obszaru, wielkości produkcji, itp.) dla niektórych rodzajów przedsięwzięć lub kryteriów.

Przy każdej ze stosowanych metod w procesie kwalifikowania przedsięwzięć należy wziąć pod uwagę kryteria określone w Aneksie III dyrektywy oraz w trzeciej części projektu rozporządzenia Rady Ministrów.

W projekcie rozporządzenia została przyjęta metoda mieszana. Dla niektórych rodzajów przedsięwzięć ustalone zostały wartości progowe, poniżej których nie jest prowadzona kwalifikacja do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko. Wartości progowe ustalone w rozporządzeniu, zostały przyjęte z uwzględnieniem obszarów szczególnie wrażliwych, przy szczegółowej analizie kryteriów wymienionych w końcowej części rozporządzenia. Uwzględniono również możliwość wystąpienia wpływów skumulowanych lub opóźnionych w czasie, wynikających z planowanych przedsięwzięć.

Wyznaczenie wartości progowych dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jest dopuszczalną przez dyrektywę metodą transpozycji jej uregulowań, pod warunkiem zapewnienia, że wszystkie przedsięwzięcia, które ze względu na swój charakter, wielkość lub lokalizację mogą znacząco oddziaływać na środowisko, będą poddane postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Analiza wskazanych cech charakteryzujących określone kategorie przedsięwzięć wykazała, iż przedsięwzięcia o wielkości poniżej progów, ustalonych w projekcie rozporządzenia, nie będą odpowiadały warunkom stawianym dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Niezależnie od uwarunkowań wynikających z przepisów Unii Europejskiej, przy tworzeniu podziału przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów kwalifikujących przedsięwzięcie do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko) przyjęte zostały następujące założenia:

- 1) nawiązanie do rozwiązań przyjętych w rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz.U. Nr 93, poz.589), a także uwzględnienie doświadczeń wynikających z prawie trzyletniego okresu stosowania tego aktu wykonawczego; przy czym należy zauważyć, że już przy tworzeniu tego rozporządzenia w znacznym stopniu brano pod uwagę wymagania przepisów Unii Europejskiej, pomimo braku konieczności ich stosowania w ówczesnym czasie,
- 2) podjęcie próby ujednoczenia terminologii stosowanej przy podziale przedsięwzięć; zamiast dotychczasowego dużego zróżnicowania terminów używanych w cytowanym powyżej rozporządzeniu, takich jak: inwestycje, instalacje, zakłady, urządzenia i inne rodzaje inwestycji określone imiennie, takie jak: elektrownie, porty, rurociągi, ujęcia wód, oczyszczalnie ścieków itp., dla znaczącej części przedsięwzięć wprowadzono pojęcie - „instalacja”, które jest pojęciem węższym niż „przedsięwzięcie” i odnosi się przede wszystkim do tego rodzaju przedsięwzięć, które związane są z różnymi etapami procesów technologicznych, w wyniku których występuje emisja zanieczyszczeń;

definicja pojęcia „instalacja” zaczerpnięta została z uchwalonej przez Sejm RP, w dniu 27 kwietnia 2001r. ustawy - Prawo ochrony środowiska, która prawdopodobnie wejdzie w życie od 1 października br. i brzmi następująco: „instalacje - czyli przedsięwzięcia będące stacjonarnymi urządzeniami technicznymi lub zespołem stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot, położonych na terenie jednego zakładu lub obiekty budowlane nie będące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję zanieczyszczeń, a także instalacje lub zespoły instalacji połączone ze sobą lub funkcjonalnie powiązane, prowadzone przez różne podmioty”; ostatni człon tej definicji wykracza nieco poza definicję wynikającą z cytowanej powyżej ustawy, ale został wprowadzony w celu zabezpieczenia, przed stosowaniem sztucznych podziałów przedsięwzięć dla uniknięcia postępowania w sprawie ocen oddziaływania na środowisko,

3) zachowanie zbieżności z Dyrektywą Rady 96/61/EC w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń (IPPC), poprzez zastosowanie pojęcia „instalacja”; dyrektywa ta wprowadza nową procedurę związaną z wydawaniem tzw. pozwoleń zintegrowanych, która przewidziana jest w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska; zgodnie z nowymi przepisami dla instalacji wymienionych w Aneksie I do tej dyrektywy będzie musiało być przeprowadzone postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wraz z koniecznością sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko; przyjmując takie założenie stwarza się warunki dla utrzymania zgodności zapisów obu aktów wykonawczych dotyczących: podziału przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i instalacji sklasyfikowanych, dla których będzie wymagane uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, którego elementem procedury jest postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko,

4) generalne ujednoczenie zapisów dotyczących wartości progowych, gdzie przy podawaniu określonego progu stosowane jest określenie - „co najmniej”, w odróżnieniu od rozwiązania w rozporządzeniu z 14 lipca 1998r., gdzie jest duże zróżnicowanie określeń: co najmniej, nie przekracza, powyżej, więcej niż, ponad, itp.; takie podejście spowodowało minimalne zaostrożenie progów, przy zastosowaniu tych samych wartości progowych.

Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz kryteriów kwalifikujących przedsięwzięcie do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko uzyskał pozytywną opinię prawną odnośnie zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Propozycje rozwiązań przyjęte w projekcie rozporządzenia dotyczącym podziału przedsięwzięć (wybrane zagadnienia)

W toku procedury uzgadniania z organami administracji centralnej oraz opiniowania przez wojewodów i inne jednostki zainteresowane postępowaniem w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a tym samym podziałem przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu jest

obligatoryjne lub fakultatywne, nastąpiło doprecyzowanie merytoryczne oraz ujednoczenie obu grup przedsięwzięć pod względem redakcyjnym, co niewątpliwie poprawiło percepcję tego trudnego (w opracowaniu) i bardzo ważnego dla funkcjonowania ustawy „o ocenach” aktu wykonawczego.

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których jest wymagane sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej uwarunkowania i założenia, w projekcie podziału przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w pierwszej grupie przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne rozszerzono zakres merytoryczny, czyli nieco zwiększono liczbę przedsięwzięć, a także zaostrzono niektóre wartości progowe w porównaniu z Dyrektywami 85/337 i 97/11. Dotyczy to następujących przedsięwzięć:

- **w przemyśle chemicznym:**

- przy instalacjach do przesyłu ropy naftowej, substancji chemicznych i gazu pozostawiono tylko jedną wartość progową - instalacje o przekroju co najmniej 800 mm, rezygnując z równorzędnej wartości progowej jaką podają dyrektywy - 40 km; dodano też towarzyszące tłocznie lub stacje redukcyjne,
- zmieniono brzmienie zapisu dotyczącego przedsięwzięć, w ramach których będą wytwarzane środki ochrony roślin, dopasowując je do ustawy z dnia 12 lipca 1995r. o ochronie roślin uprawnych (Dz.U. z 1999r. Nr 66 poz.751, z późniejszymi zmianami),

- **w przemyśle energetycznym:**

- przy oznaczaniu wartości progowej elektrowni, elektrociepłowni i innych instalacji do spalania paliw o mocy nominalnej 300 MW dodano w indeksie literę "t" dla określenia, że jest to moc termiczna (300 MWt), podobnie jak przy elektrowniach i innych reaktorach jądrowych, przyjmując takie rozwiązanie za nową ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (która wejdzie w życie najprawdopodobniej od 1 października 2001r.);
- w stosunku do dyrektywy rozszerzono zapis dotyczący napowietrznych linii elektroenergetycznych o napięciu znamionowym wynoszącym co najmniej 220 kV obejmując nim również urządzenia (stacje) elektroenergetyczne; zrezygnowano również z równorzędnej wartości progowej - długości linii elektroenergetycznej - co najmniej 15 km, zaostrzając w ten sposób przepis,

- **w hutnictwie, przemyśle metalurgicznym i maszynowym:**

- instalacje do produkcji stali rozszerzono w stosunku do dyrektywy o produkcję stali ze złomu,
- w toku uzgodnień międzyresortowych dodano:
 - o instalacje do prażenia i spiekania żelaza o projektowanym przerobie co najmniej 500 000 ton rudy żelaza rocznie,

- instalacje do obróbki metali żelaznych poprzez walcowanie na gorąco o projektowanej produkcji co najmniej 200 000 ton rocznie,
- **w przemyśle mineralnym** - pomimo nie występowania w Polsce azbestu, ze względu na jednoznaczne i ostre wymogi Dyrektywy, wprowadzono zapis dotyczący wydobywania azbestu; ze względu na szerokie rozpowszechnienie i dużą szkodliwość azbestu i produktów zawierających azbest (odpad niebezpieczny) przy wszelkich działaniach związanych z wytwarzaniem produktów zawierających azbest oraz zbieraniem, transportem lub unieszkodliwianiem azbestu znacznie zaostrzono wartości progowe w porównaniu z dyrektywą,
- **w geologii i górnictwie:**
 - w działalności związanej z wydobywaniem kopalin ze złoża metodą odkrywkową na przewidywanej powierzchni obszaru górniczego co najmniej 25 ha włączono także wydobywanie torfu (który w świetle innych przepisów jest uważany za kopalinę); dyrektywa dla torfu przewiduje wartość progową 150 ha, ze względu jednak na szczególną wartość przyrodniczą terenów, na których występują złoża torfu, próg zaostrzono, zrównując go z innymi kopalinami,
 - w porównaniu z dyrektywą rozszerzono przepisy - o wydobywanie kopalin ze złoża metodą podziemną lub związane z nim instalacje do przerobu kopalin o projektowanym wydobyciu lub przerobie co najmniej 100 000 m³ urobku rocznie, podyktowane to zostało powszechnym stosowaniem w Polsce tej metody przy wydobywaniu niektórych kopalin (węгля kamiennego, miedzi i soli kamiennej),
 - przy wydobywaniu ropy naftowej lub gazu ziemnego ze złoża - przeliczono wartości progowe i podano je w stosunku rocznym (zamiast określanym w dyrektywie wydobyciu w ciągu dnia), co lepiej charakteryzuje proces i natężenie wydobycia - jeżeli wydobyta ilość kopaliny wynosi co najmniej 18 000 ton rocznie w przypadku ropy lub co najmniej 70 000 000 m³ rocznie w przypadku gazu ziemnego lub wydobywanie ropy naftowej z obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej (ta ostatnia część przepisu jest rozszerzeniem w stosunku do dyrektywy),
- **w rolnictwie i leśnictwie** - przeliczono wartości progowe - podawane w dyrektywie w liczbach dotyczących sztuk, przy intensywnym chowie drobiu lub świń (brojlerów, kur, macior) - na duże jednostki przeliczeniowe inwentarza (DJP), przez co objęty przepisem będzie szeroki zakres zwierząt gospodarskich, których chów lub hodowla jest prowadzona w Polsce; po wprowadzonych zmianach przepis brzmi następująco: chów lub hodowla zwierząt w liczbie co najmniej 240 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP); współczynniki przeliczeniowe sztuk zwierząt gospodarskich na DJP określa załącznik do rozporządzenia; wartość 240 DJP wynika z przeliczenia najniższej wartości zawartej w dyrektywie,
- **przedsięwzięcia infrastrukturalne:**

- dyrektywa obejmuje koniecznością sporządzenia raportu wszystkie koleje dalekobieżne; w celu doprecyzowania tego wymogu wprowadzono zapis, który jednoznacznie je określa: linie kolejowe o znaczeniu państwowym, w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 1997r. Nr 96 poz.591, z późniejszymi zmianami),
- przy lotniskach zastrzono wartość progową dotyczącą podstawowej długości pasa startowego - od 2000 m, przez co wymogiem wykonania raportu objęto wszystkie lotniska w Polsce, które posiadają utwardzone pasy startowe,
- przy drogach publicznych o co najmniej czterech pasach ruchu (poza autostradami i drogami ekspresowymi, które zostały wydzielone) znacznie zastrzono wartość progową w porównaniu z dyrektywą, a także objęto przepisem drogi krajowe o długości co najmniej 1 km; umotywowaniem do takiego rozwiązania jest fakt dużego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi dróg krajowych, na których występuje duże natężenie ruchu samochodowego, jak również na innych drogach publicznych o czterech pasach ruchu (co określa dyrektywa); ograniczenie wartości progowe do 1 km długości przy drogach krajowych spowodowane jest wyłączeniem z konieczności sporządzania raportu planowanych przedsięwzięć związanych z budową skrzyżowań, rozjazdów, przebudowy chodnika, zjazdów do posesji,
- przy sztucznych zbiornikach wodnych, zaporach wodnych lub urządzeniach do spiętrzania, retencjonowania lub utrzymywania stałego zapasu wody, obok wartości progowej pojemności - co najmniej 10 mln m³ (za dyrektywą) dodano równorzędny próg - wysokość piętrzenia co najmniej 5 m,
- **inne przedsięwzięcia:**
 - przy instalacjach do oczyszczania ścieków zastrzono próg (w stosunku do dyrektywy, która podaje 150 000 RM) do 100 000 równoważnych mieszkańców (RM),
 - w instalacjach do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne przy zastosowaniu procesów termicznych lub chemicznych, wyłączono spalarnie słomy lub odpadów z mechanicznej obróbki drewna oraz instalacje spalające gaz wysypiskowy, a także składowiska odpadów przyjmujące co najmniej 20 ton odpadów na dobę,
 - rozszerzając w stosunku do dyrektywy wprowadzono - urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości 0,03 - 300 000 MHz: radiolokacyjne lub radionawigacyjne, których suma równoważnych mocy promieniowanych izotopowo wynosi co najmniej 100 W; powodem dodania tego przepisu jest niesprawdzone w pełni oddziaływanie, szczególnie anten telefonii komórkowej, na zdrowie ludzi,
 - w związku z koniecznością objęcia raportem wszystkich zmian lub rozszerzeń przedsięwzięć wymienionych w Aneksie I lub w Aneksie II dyrektywy, na które już uzyskano zezwolenie, które są wykonane lub znajdują się w trakcie realizacji - a mogących znacząco oddziaływać na środowisko - wprowadzono bardzo szczegółowe propozycje przepisów określających różne możliwości istniejących przypadków realizacji takich zmian, zarówno w odniesieniu do

przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obowiązkowe jak i dla przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu jest fakultatywne.

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko może być wymagane

Biorąc po uwagę przedstawione wymagania wynikające z dyrektyw oraz przyjęte założenia, w projekcie rozporządzenia jako podstawę kwalifikacji przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko, przyjęto metodę mieszaną, czyli indywidualną ocenę przedsięwzięcia oraz zastosowanie wartości progowych lub kryteriów.

W toku uzgodnień międzyresortowych, proponowane wartości progowe w kilku przypadkach zmieniono, a z kilku zrezygnowano. Należy nadmienić, że w części tej samo określenie danej kategorii przedsięwzięć, z zaznaczeniem, iż nie odnosi się do przedsięwzięć, dla których raport jest obowiązkowy, stanowi już określenie górnej wartości progowej, powyżej której sporządzenie raportu jest obowiązkowe, np. lotniska, nie wymienione w par.2 pkt 8 lit.b.

Podobnie, jak w części dotyczącej przedsięwzięć, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obowiązkowe, w przypadku przedsięwzięć, dla których raport jest fakultatywny, dokonano pewnych zmian w stosunku do dyrektywy, rozszerzając listę tych przedsięwzięć. Należy jednak zaznaczyć, że umieszczenie na tej liście konkretnego rodzaju przedsięwzięć nie jest jednoznaczne z koniecznością sporządzenia dla nich raportu oddziaływania na środowisko. Ma o tym decydować indywidualna analiza, przy uwzględnieniu kryteriów zawartych w końcowej części projektu rozporządzenia. Przedsięwzięcia o wielkości poniżej ustalonych w projekcie rozporządzenia progów, nie odpowiadają warunkom stawianym dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a więc nie będą rozpatrywane pod kątem konieczności sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko. A zatem organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji określonych w art.25 ust.3 ustawy z dnia 9 listopada 2000r. o dostępie do informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nie będzie przeprowadzał postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Najważniejsze zmiany w stosunku do wymagań dyrektywy wprowadzone w drugiej części projektu rozporządzenia, zostały wymienione poniżej:

• **w przemyśle chemicznym:**

- rozszerzając w stosunku do dyrektywy wprowadzono - wzorując się na poprzednim rozporządzeniu z dnia 14 lipca 1998r. - instalacje do rafinacji ropy naftowej, instalacje do gazyfikacji lub upłynniania węgla lub łupka bitumicznego lub instalacje do wytwarzania smarów z ropy naftowej,
- w kategorii instalacji do magazynowania lub dystrybucji ropy naftowej, produktów rafinacji ropy naftowej lub substancji chemicznych umieszczono stacje paliw, w tym stacje do dystrybucji gazu propan-butan,
- z kategorii instalacji do przesyłu ropy naftowej, substancji chemicznych, gazu, pary wodnej lub ciepłej wody oraz towarzyszącym im tłoczniom lub stacjom redukcyjnym wyłączono, z

konieczności rozpatrywania odnośnie potrzeby sporządzenia raportu, osiedlowe sieci ciepłownicze i przyłącza do budynków, uznając je za przedsięwzięcia nie oddziałujące na środowisko w znacznym stopniu,

- z podobnych powodów, z instalacji do naziemnego magazynowania gazu ziemnego lub innych kopalnych surowców energetycznych wyłączono przydomowe zbiorniki na gaz płynny o pojemności do 10 m³,
- **w przemyśle energetycznym:**
 - wzorując się na poprzednim rozporządzeniu rozszerzono listę przedsięwzięć zaliczonych do tej grupy - o urządzenia elektroenergetyczne lub linie energetyczne, o napięciu znamionowym co najmniej 110 kV, nie wymienione w poprzedniej grupie,
 - przy urządzeniach wykorzystujących siłę wiatru do produkcji energii, zastosowano próg - co najmniej 2 turbin lub turbiny o całkowitej wysokości co najmniej 30 m,
- **w hutnictwie, przemyśle metalurgicznym i maszynowym:**
 - zgodnie z poprzednim rozporządzeniem zamieszczono instalacje do produkcji kotłów, zbiorników, kadzi oraz innych pojemników z blach, nie wymienione w dyrektywie,
 - instalacje do powierzchniowej obróbki metali rozszerzono o instalacje do powierzchniowej obróbki tworzyw sztucznych oraz dodano instalacje wykorzystujące rozpuszczalniki organiczne (czyli lakiernie i malarnie),
- **w przemyśle mineralnym:**
 - do instalacji do produkcji cementu dodano instalacje do produkcji betonu, wapna i mas bitumicznych nie ujęte w dyrektywie,
 - w kategorii instalacji do produkcji wyrobów ceramicznych zastosowano próg wydajności instalacji - co najmniej 50 ton na rok, w celu wyeliminowania konieczności sporządzania raportu dla małych instalacji, artystycznych i rzemieślniczych, zrezygnowano natomiast ze szczegółowego wymieniania rodzajów produktów ceramicznych (takich jak płytki ceramiczne, dachówki, cegły itp.),
- **w przemyśle tekstylnym, skórzanym, drzewnym, papierniczym i poligraficznym:**
 - rozszerzono wymagania dyrektywy w stosunku do przedsięwzięć w przemyśle drzewnym, wprowadzając tartaki, stolarnie, instalacje do wyrobu płyt pilśniowych, wiórowych, sklejek lub mebli;
 - wprowadzono oddzielną kategorię dla przedsięwzięć z przemysłu poligraficznego - drukarnie,
- **w geologii i górnictwie:**
 - w kategorii wydobywanie kopalin ze złoża metoda odkrywkową wyłączono z obowiązku kwalifikowania do sporządzenia raportu na etapie koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin, przedsięwzięcia polegające na wydobywaniu kopalin pospolitych o

powierzchni nie przekraczającej 2 ha lub wydobyciu nie przekraczającym 20 000 m³ rocznie bez użycia materiałów wybuchowych, uznając że wystarczające będzie rozważenie konieczności sporządzenia raportu dopiero na etapie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,

- wzorując się na poprzednim rozporządzeniu, pozostawiono przedsięwzięcia polegające na poszukiwaniu lub rozpoznawaniu złóż kopalin połączone z robotami geologicznymi wykonywanymi przy użyciu materiałów wybuchowych, nie uwzględnione w dyrektywie,
- aby pozostać w zgodzie z innymi przepisami (np. Prawo geologiczne) dodano bezzbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze lub składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych,

- **w rolnictwie i leśnictwie:**

- w kategorii scalanie, wymiana lub podział gruntów rolnych lub leśnych zastosowano próg wielkości gruntów podlegających tym działaniom - co najmniej 50 ha,
- w kategorii zmiany przeznaczenia gruntów na użytek rolny nie wprowadzono przedsięwzięcia polegającego na zamianie gruntów semi-naturalnych na użytek rolny, ze względu na brak definicji tego rodzaju gruntu w polskim prawie, zastosowano także próg w wysokości co najmniej 1 ha,
- w gospodarowaniu wodą w rolnictwie, wprowadzono próg w wysokości co najmniej 20 ha oraz wyłączono z tej kategorii przedsięwzięć stawy rybne,
- przy zalesieniach wprowadzono próg w wysokości powyżej 20 ha, przy wylesieniach zastosowano próg w wysokości co najmniej 1 ha,
- biorąc pod uwagę wymagania poprzedniego rozporządzenia oraz doświadczenia z jego stosowania, wprowadzono próg dla przedsięwzięć z zakresu hodowli i chowu zwierząt w wysokości co najmniej 50 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP),
- wzorem poprzedniego rozporządzenia, wprowadzono kategorię chów lub hodowla zwierząt obcych rodzimej faunie, w liczbie 4 matek lub co najmniej 20 sztuk, wyłączając chów ryb i skorupiaków, ta kategoria przedsięwzięć nie została wymieniona w dyrektywie,
- w kategorii chów lub hodowla ryb w stawach, wprowadzono próg w postaci ograniczenia rodzajów stawów do stawów typu karpioatego i wprowadzono progi w postaci wielkości produkcji w stosunku do zajmowanego terenu lub zużycia wody (co najmniej 4 tony z 1 ha lub 1 tona na każdy 1 litr wody pobranej w ciągu 1 s),

- **w przemyśle spożywczym:**

- wprowadzono progi dla następujących rodzajów przedsięwzięć:
 - instalacje do produkcji wyrobów mleczarskich - co najmniej 50 ton rocznie,
 - instalacje do produkcji wyrobów cukierniczych - co najmniej 50 ton rocznie,

- poszerzono zakres przedsięwzięć w stosunku do wymagań dyrektywy o gorzelnie, wytwórnie wódek lub innych wyrobów alkoholowych,
- **w turystyce i wypoczynku:**
 - poszerzono zakres wymagany w dyrektywie o stadiony dla co najmniej 5000 osób,
 - wprowadzono następujące progi:
 - ośrodki wypoczynkowe, hotele usytuowane na terenie znajdującym się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów rolnych lub leśnych oraz stałe pola kempingowe lub karawaningowe dla co najmniej 100 osób w jednym czasie,
 - przystanie jachtowe zapewniające miejsca do cumowania dla co najmniej 100 statków,
 - parki rozrywki o powierzchni co najmniej 5 ha,
- **przedsięwzięcia infrastrukturalne:**
 - wprowadzono następujące rodzaje przedsięwzięć, nowe w stosunku do wymienionych w dyrektywie:
 - przedsięwzięcia na terenach zamkniętych na terenie o powierzchni co najmniej 10 ha,
 - porty, łącznie z portami rybackimi lub przystanie, za wyjątkiem przystani o długości nabrzeża nie przekraczającej 80 m,
 - ujęcia wód powierzchniowych o poborze co najmniej 50 m³/h,
 - drogowe przejścia graniczne oraz terminale odpraw celnych,
 - zastosowano następujące progi:
 - zespoły zabudowy przemysłowej - co najmniej 1 ha,
 - zespoły zabudowy mieszkaniowej lub usługowej o powierzchni zabudowy co najmniej 2 ha, centra handlowe i usługowe, o powierzchni użytkowej co najmniej 1 ha,
 - parkingi samochodowe dla co najmniej 100 samochodów ciężarowych lub 300 samochodów osobowych,
 - rurociągi do przesyłu wody o średnicy co najmniej 400 mm,
 - ujęcia wód podziemnych lub sztuczne systemy zasilania wód podziemnych o poborze co najmniej 10 m³/h,
- **inne przedsięwzięcia:**
 - analogicznie do zakresu przedsięwzięć wymienionych w pierwszej części projektu rozporządzenia, wprowadzono urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne w zakresie

częstotliwości 0,03 - 300 000 MHz, których suma równoważnych mocy promieniowanych izotropowo wynosi co najmniej 15 W, nie ujęte w dyrektywie,

- kierując się dotychczasowymi polskimi doświadczeniami i sugestiami od władz regionalnych wprowadzono także nową kategorię - stacje obsługi lub remontowe sprzętu budowlanego lub rolniczego składające się z co najmniej 3 stanowisk warsztatowych,
- wprowadzono także nie ujęte w dyrektywie strzelnice, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko szczególnie w zakresie hałasu uciążliwego dla sąsiadów,
- wprowadzono progi dla następujących rodzajów przedsięwzięć:
 - o instalacje do oczyszczania ścieków dla co najmniej 400 równoważnych mieszkańców,
 - o składowiska osadów ściekowych o powierzchni co najmniej 0,5 ha,
 - o instalacje do składowania złomu żelaznego na powierzchni co najmniej 0,5 ha.

Mgr inż. Beata Wiszniewska,
Ekspert w zakresie ocen oddziaływania na środowisko,
Mgr Ryszard Zakrzewski,
Ministerstwo Środowiska